

7.12.2015

לכבוד
גב' אלה מנו בן יוסף
ממונה על שירותי בריאות הציבור והגיל הרך
עיריית ירושלים
ככר ספרא 5
בפקס 02-6296894

שלום רב,

**הנדון: תחנות בריאות המשפחה ("טיפת חלב") בירושלים המזרחית –
דרישה לפתיחת תחנות בעיר העתיקה ובאזור מחנה הפליטים שועפט**

סימוכין: פניה 4395, מכתבך מיום 19.3.15, שהתקבל במשרדנו ביום 29.3.15, בקשת חופש מידע מיום 20.4.15, מכתבו של פרופסור איתמר גרוטו, ראש שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות מיום 14.6.15, תשובתו של מר שמואל אנגל לבקשתנו לחופש מידע מיום 15.6.15.

בהמשך להתכתבות שבסימוכין ולפתיחת תחנות בריאות המשפחה ("טיפת חלב") בשכונת בית חנינה, הריני לפנות אלייך על מנת לעדכן בדבר המצב הנוכחי בנושא חשוב זה בשכונות ירושלים המזרחית, ובתוך כך בבקשה למלא את חובתכם לפי חוק בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, ולקדם פתיחת שתי תחנות טיפות חלב נוספות בשכונות ירושלים המזרחית. אנו פונים אלייך הן לאחר בחינת הנתונים שהועברו לנו בהתאם לבקשות לפי חוק חופש המידע, והן לאחר בחינת המצב בשטח.

להלן יפורטו נימוקי בקשתנו.

1. במכתבך מיום 19.3.15 עדכנת כי בכפוף להתחייבות תקציבית ממשרד הבריאות, העירייה תחפש מבנה מתאים לתחנה נוספת ברובע המוסלמי בעיר העתיקה וכי אין תוכניות לפתיחת תחנות טיפת חלב נוספות, או סגירת קיימות.
2. בפנייתנו לפי חוק חופש המידע מיום 20.4.2015, ביקשנו להתעדכן האם אותר מבנה כאמור במכתבך מיום 19.3.15, וכן מהם הצעדים שננקטים על ידי העירייה למימוש ההתחייבות הכספית מטעם משרד הבריאות. ביקשנו לדעת עוד, מהם לוחות הזמנים לפתיחת תחנת טיפת חלב בעיר העתיקה. תשובתו של הממונה לפי חוק חופש המידע מיום 15.6.2015 ציינה כי בקשתנו לא מתאימה לבקשת חופש מידע. על כן אנו פונים אלייך בבקשה לעדכננו כאמור, ובבקשה להחיש את צעדיכם בעניין פתיחת התחנה ברוב המוסלמי בעיר העתיקה, כך שלא יידרשו עוד שנים רבות לפתיחת התחנה, כמו במקרים של תחנות בית חנינה, סילוואן וצור באהר.
3. מבדיקה שערכנו עלה כי האזור השני אשר קיים בו צורך אקוטי להקמת טיפת חלב הוא אזור מחנה הפליטים שועפט, אשר מצוי בשטחה המוניציפאלי של ירושלים, מעבר לחומת ההפרדה.

כידוע לכם, מזה עשור השכונות הירושלמיות שמעבר לחומת ההפרדה סובלות מהתעלמות כל הרשויות, ובכלל זה העירייה, והזנחה ארוכת שנים בכל התחומים (לעניין זה, ראי את מכתבנו מיום 17.8.2015 לראש עיריית ירושלים, מר ניר ברקת, בקישור <http://bit.ly/1O0O5MT>). כיום במחנה הפליטים שועפאט פועלת תחנה של ארגון אונר"א של האו"ם. תחנה זו **אינה** פועלת בתיאום עם משרד הבריאות, ומעניקה שירות **רק** למי שאוחז בתעודת פליט. משמעות הדבר היא כי לא ניתן לראות בתחנה זו אלטרנטיבה לתושבי השכונות הסמוכות למחנה הפליטים שמצויות מעבר לחומה אשר מונים כ-80,000 תושבים: ראס שחאדה, ראס ח'מיס, דחיית אל סלאם ולמעשה כל מי שמתגורר באזור ואינו אוחז בתעודת פליט. הוריהם של אותם ילדים ופעוטות, אלפים שבהם, נאלצים להיכנס לתוככי החומות לקבלת את השירות הבסיסי כל כך, עבור תינוקות ופעוטות.

4. אין זו הפעם הראשונה שהדרישה לתחנת טיפת חלב באזור מחנה הפליטים שועפאט עולה. בדיון שנערך ביום 12 בפברואר 2014 בישיבת הוועדה לפניות הציבור של הכנסת, הועלה העניין (ראי פרוטוקול ישיבה מס' 44 של ישיבת הוועדה לפניות הציבור, הכנסת ה-19 (12.2.2014), בקישור: <http://bit.ly/1OnPIIu>). בישיבה ציינה ד"ר חן שטיין-זמיר, רופאת מחוז ירושלים במשרד הבריאות כי אותר על ידי משרד הבריאות מבנה מתאים בסמוך לכניסה למחנה הפליטים שועפאט (מבנה שיש בו כיום גם מרפאת קופת חולים כללית), אשר הועבר לבדיקתכם, לפני קרוב לשנתיים. מאז, למיטב ידיעתנו, לא קרה דבר, ומבדיקתנו רוב המבנה עדיין עומד ריק. הנה כי כן, נבקש לעדכנו מה היו הצעדים שננקטו ע"י העירייה בעניין זה בהקדם האפשרי, ונבקשם לפעול לזירוז הנושא ובמידת הצורך לפנות למשרד הבריאות.

5. מעבר לדרישות אקוטיות אלה, בדקתנו מעלה תמונה מדאיגה ביותר. ראשית, אף לא אחת מהתחנות בירושלים עומדת בתקן הקבוע בחוזר מנכ"ל מס' 12/07 של משרד הבריאות: "סטנדרט (תקן) להפעלת השירות המונע לפרט בטיפות החלב". כך למשל, בתחנת צור באהר, אחות מטפלת ב-943 פעוטות ו-177 תינוקות, כאשר התקן הוא 375 פעוטות ו-100 תינוקות לאחות. בתחנת א-טור, לדוגמה, אחות מטפלת ב-603 פעוטות ו-126 תינוקות. יש לציין שמדובר אמנם בשתי דוגמאות אקראיות, אך המספרים דומים ולעתים חמורים יותר בכל התחנות בירושלים.

6. שנית, על בסיס הנתונים שהועברו לנו בבקשת חופש המידע שבסימוכין, התברר כי בהשוואה לשנתון אוכלוסין שסיפקה העירייה משנת 2012 (מצ"ב לעיון כנספת א'), רק כמחצית מאוכלוסיית התינוקות והפעוטות (גילאי 0-6) הפלסטינים בירושלים מצויים בטיפול תחנות טיפת החלב של העירייה. לעומתם, קרוב ל-100% מהתינוקות והפעוטות היהודים בעיר מקבלים שירות בתחנות טיפת החלב.

כך, בהתאם לשנתון המצורף בשנת 2012, מספר הילדים הפלסטינים מגיל 0 עד גיל 6 (הגילאים בהם אמורים הילדים להיות רשומים בטיפות חלב), עמד על כ-50,000, ומס' הילדים היהודים עמד על כ-85,000.

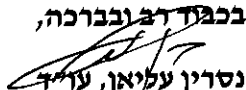
לעומת זאת, לפי הנתונים שהועברו לנו במכתביכם שבסימוכין, ישנם כ-24,000 ילדים פלסטינים שרשומים בטיפות החלב, לעומת 81,000 יהודים. הנתונים שהועברו בבקשת חופש המידע מתייחסים אמנם לשנת 2015, והשנתון בידינו הוא משנת 2012, אך וודאי שלא היה שינוי דמוגרפי משמעותי אשר ישנה את הנתונים, ואם היה כזה, הוא יעיד בוודאי על גדילת האוכלוסייה ולא על התמעטותה.

נתונים אלה מדאיגים מאד. אכן, ישנן תחנות אלטרנטיביות של הסהר האדום, ביה"ח אלמוקאסד וארגון אונר"א, כפי שעדכן פרופ' איתמר גרוטו במכתבו שבסימוכין. אך וודאי שאין בהן כדי לפטור את העירייה ומשרד הבריאות מהענקת שירותים שהתושבים זכאים להם. הדבר זועק במיוחד באזור מתנה הפליטים שועפאט, כאמור לעיל.

7. זה המקום להדגיש כי קיומן של תחנות לבריאות המשפחה הוא צורך חיוני ביותר במיוחד בקרב אוכלוסייה עניה ומודרת, כמו זו שבירושלים המזרחית, וספציפית בשכונות שמעבר לחומה אשר נאלצים לעבור מחסומים עם פעוטות בכדי לקבל את הטיפול הבסיסי בגיל כה פגיע. אין ספק כי בקרב אוכלוסיות כאלה, תחנות טיפת החלב מהוות גורם מכריע ביותר במעקב ובטיפול בהתפתחות פעוטות ובמניעת מחלות, ומחובתה של העירייה לטפל בכך בדחיפות הראויה. לעניין זה ר' העקרונות המופיעים בחוזר מנכ"ל מס' 12/07 של משרד הבריאות: "סטנדרט (תקן) להפעלת השירות המונע לפרט בטיפות החלב", וכן סעיף 3.5 לנוהל 3/2004 של משרד הבריאות לטיפול מונע בתינוק ובפעוט בתחנות טיפות-חלב.

8. לאור האמור לעיל, אודה על תשובתך המהירה ועל שיתוף הפעולה הן ביחס לפתיחת טיפות חלב נוספות והן ביחס לטיפולכם באשר למספר הילדים שאינם מקבלים טיפול כלל.

9. נשמח לענות על כל שאלה, ובמידת הצורך להיפגש ולדון בנושא לעומקו.

בכבוד רב ובברכה,

 נסרין עליאן, עו"ד

העתקים:

פרופסור איתמר גרוטו, ראש שירותי בריאות הציבור, משרד הבריאות, בפקס 02-6474838

מר משה סימן-טוב, מנכ"ל משרד הבריאות, בפקס 02-5655966

מר דוד קורן, יועץ ראש העיר לענייני ערבים, עיריית ירושלים, בפקס: 02-6296014

גב' בוני גולדברג, מנהלת מינהל קהילה, עיריית ירושלים, בפקס 02-6297404

גב' תמי מלכא, אחות מפקחת ראשית, עיריית ירושלים, בפקס 02-6296894

גב' מונה חמד, מפקחת אזורית מזרח העיר, עיריית ירושלים בפקס 02-6296894

ח"כ קארין אלהרר, ראשת הוועדה לביקורת המדינה, בדוא"ל vbikoret@knesset.gov.il

